

Ekologické hodnotenie územia hlavného mesta SR Bratislavy

Na útvare hlavného architekta mesta Bratislavy sa 11. januára 1991 uskutočnil pracovný seminár, na ktorom sa prerokovali dosiahnuté výsledky v rámci ekologického hodnotenia územia Bratislavy a navrhol sa ďalší postup ich uplatnenia pri tvorbe regulatívov územného rozvoja mesta. Seminár zorganizovali pracovníci Ateliéru ekológie Útvary hlavného architekta (ÚHA) mesta Bratislavy a Oddelenia ekológie urbanizovanej krajiny Ústavu krajinskej ekológie SAV.

Bratislava patrí v rámci Slovenska medzi oblasti s najviac ohrozeným životným prostredím. Preto sa hodnoteniu kvality životného prostredia — osobitne súčasného stavu hygieny prostredia a stupňa narušenia prírodného prostredia — venovala pri tvorbe zásad a regulatívov územného rozvoja mesta zvýšená pozornosť. Na seminári sa prezentovali najdôležitejšie výsledky za r. 1990, ktoré vypracoval ÚHA mesta Bratislavy a Ústav krajinskej ekológie SAV v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, Ústredím štátnej ochrany prírody — Mestským strediskom pre ochranu prírody v Bratislave, Ústavom ekobiológie SAV, Slovenským hydrometeorologickým ústavom a ďalšími pracoviskami.

S. Tokoš z ÚHA mesta Bratislavy informoval o mapových podkladoch spracovaných v rámci Generelu životného prostredia. Sú to hlavne mapové vyjadrenia ukazovateľov hygieny prostredia — znečistenia ovzdušia, hlukovej situácie, znečistenia vôd, limitných hodnôt a hygienických, resp. ochranných

pásim vybraných javov, ďalej mapa súčasnej krajinskej štruktúry, mapa základnej kostry ekologickej stability, mapy pedologických a hydrologických charakteristik, ako aj klimatických ukazovateľov. M. Kozová a E. Kalivodová z Ústavu krajinskej ekológie SAV a J. Oszlányi z Ústavu ekobiológie SAV objasnili vybrané časti postupu ekologického hodnotenia územia mesta Bratislavy. Jeho východiskom boli — okrem spomínaných máp — mapa chránených území, súčasné zloženie porastov podľa lesných hospodárskych plánov a výsledky podrobného terénneho výskumu biotopov územia Bratislavy. Postupom syntéz, interpretácií a hodnotenia sa vypracovali mapy ekologickej stability krajiny, mapa hodnotenia biotopov na základe výskytu vtáčích spoločností a návrh územného systému ekologickej stability. Spracoval sa expertízny posudok zameraný na hodnotenie zdravotného stavu lesných porastov.

Záverčná časť ekologického hodnotenia, ktorú ukončia tento rok, bude obsahovať interpretáciu a hodnotenie najzávažnejších ekologických limitov a obmedzení s cieľom uplatniť ich pri tvorbe regulatívov územného rozvoja mesta. M. Kozová informovala o postupe tvorby limitov a obmedzení, ktoré budú vychádzať z celkových ekologických predpokladov územia a osobitných požiadaviek na ochranu prírody a prírodných zdrojov.

V záverečnom príspevku F. Suchánek z ÚHA mesta Bratislavy uviedol vlastnú metódu kvantitatívneho hodnotenia socioekologického zataženia územia.

V diskusii účastníci seminára poukázali hlavne na potrebu ujasniť si filozofiu prípustného, únosného rastu a rozvoja mesta. Za prioritné hľadiská považovali urýchlené zlepšenie kvality životného prostredia, riešenie problémov dopravy, otázku výstavby EKOTRANS Moravia, bytové otázky, problém utlmenia imigrácie a problémy nerovnomerného rozloženia pracovných príležitostí. Osobitne sa zdôrazňovala požiadavka účinnej ochrany prírody a prírodných zdrojov. V diskusii sa venovala veľká pozornosť príspevku F. Suchánka. Téma stanovenia únosnosti, resp. zatažitelnosti životného prostredia je v súčasnosti mimoriadne aktuálna a o metodiku prejavila záujem aj Slovenská komisia pre životné prostredie.

Súčasťou seminára bola výstava mapových elaborátov, vypracovaných r. 1990 v rámci výskumných úloh, štúdií a správ Útvary hlavného architekta mesta Bratislavy a Ústavu krajinskej ekológie SAV, ktoré sú súčasťou prác: Ideový návrh na výber alternatív nového funkčného členenia územia V. bratislavského obvodu (apríl, 1990), Zásady územného rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na prechodné obdobie (jún, 1990), Generel životného prostredia (podklady a tvorba územného systému ekologickej stability, december, 1990) a Regulatívy územného rozvoja mesta Bratislavy (december, 1990).

Seminár prispel k zlepšeniu vzájomnej informovanosti vedeckých, projektových a riadiacich pracovísk. Všetky dosiahnuté výsledky z oblasti ekologického hodnotenia sú otvoreným materiálom. Snahou organizátorov bolo v tvorivej diskusii konfrontovať vlastné postupy s postupmi zúčastnených pracovísk. Účastníci seminára dohodli ďalšiu spoluprácu — hlavne pri tvorbe lokálneho územného systému ekologickej stability a upresnení celkovej koncepcie ochrany prírody na území mesta Bratislavy.

Mária Kozová
Stanislav Tokoš